

Hooverjevi nazori glede premoškovniške industrije

Industrijski magnati Schwab, Mellon in Rockefeller so se pokazali svoje "blisko" delno obzorje glede realne premoškovne vprašanja.

Washington, D. C. — (F. P.) — Dasiiravno je v Illinoisu precej glasno vprašanje, da naj bo Lowden predsednik kandidat republikanske stranke, je Hoover precej prepričan, da republikanska stranka nominira njega za predsedniškega kandidata.

Demokratska stranka bo pa nominirala predsedniškega kandidata Al. Smitha.

To je v zvezi, da člani zveznega senata in skrbnice študirajo postavna vprašanja v luči, kakšno stališče zavzame Hoover in Smith k temu vprašanju. Studira se tudi delovanje Hooverja kot tajnika trgovine zadnjih sedem let glede mehkega premoga, medse ruderarjev in priznanja u-nije.

Kaj bo Hoover storil, da stabilizira rudarsko mezo, zaposlenja ruderarjev in priznanja rudarske unije, ako se preseli v Belo hišo?

Federalizirani tisk je dobil od trgovskega departamenta zadnjo Hooverjevo izjavo glede premoškovnega položaja. To izjavo je Hoover napravil dne 14. maja 1926 pred obrednim odsekom za domačo in tujemsko trgovino. Zahtevalo se je, da Hoover poda izjavo, da delala izve, ako je izpremenil svoje mnenje. Se petali so si in kroleže so govorice, da je naklonjen izpremeniti protitruškovskega zakona, da se dovoli premoškovniškimi podjetnikom združenje na raznih premoškovih poljih, da unije oprostite zasledovanja po protitruškovskem zakonu.

Leta 1926 je Hoover pričel svojo izjavo z besedami, da se glavni postavljeni interesi v premoškovni industriji kažejo okoli vprašanja delavskih stikov. Rekel je, da stavke ustvarjajo pomanjkanje premoga in izredno visoke cene, da bo moral trdi premog konkurirati mehkeemu veliki boji v bodočnosti, kot v preteklosti, da se pooblasti predsednik imenovati pogajalni odbor ob času stavke, da se odbor seznani z glavnimi fakti, ki se zbirajo in objavljajo glede produkcije, distribucije, delnic, konzuma, meze in povprečnih cen.

Hoover je naglasil, da se dobava kurjave za javnopotrebnešinske družbe štiti s federalno distribucijo premoga, ki so ga producirali neunijaki ruderarji. Po razpravi o vzrokih nadprodukcije, trajnega zaposlenja v industriji, je Hoover rekel:

"Različna gibanja za večjo stabilnost v industriji so skoraj enaka, dasiravno jih motijo krizični toki.

"Ne verjamem, da se poteškoče te industrije lahko popravijo z zakoni. V industriji ni paralele glede konkurence v tej industriji, ako se še vpoštevajo železniške in javnopotrebnešinske družbe, ki imajo na trgu nekakšen polmonopol.

"Uravnavanje cen, pravice do produkcije, profitov in meze bi ne povzročilo, da bi bil premog cenejši, ampak pojavilo bi se kakanih dvajset drugih zlov.

"Upati moramo, kajti široko obzorje v vodstvu industrije popravi napake in zla."

Charles M. Schwab, R. B. Mellon in John D. Rockefeller, Jr., glavni voditelji v industriji so se izrekli pred senatnim odsekom glede njih "blizkega obzorja." V to obzorje spadajo pogodbe politnega kuška, kompanijska unija, stanovanjski izgon organiziranih ruderarjev in boj na življenje in smrt med manjšimi in večjimi podjetniki, ki se bodo skušali med seboj, kateri more bolj znižati rudarsko mezo.

Baroni iz West Virginije se še postavljajo na robu

Z vsimi štirimi se branijo predložiti poslovne knjige.

Washington, D. C. — Premoškovniški podjetniki iz Zapadne Virginije se še vedno vpirajo pokazati poslovne knjige. Njih odvetnik E. L. Greever je še 12. aprila argumentiral, da resolucija nikjer ne reče, da bi podjetniki morali predložiti poslovne knjige o produkcijskih stroških.

John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije, je vprašal senatorja Goffa, ki je podpiral odvetnika Greeverja, ako je Zapadna Virginija izstopila iz Unije. Greever je pa vztrajal, da Zapadna Virginija želi, da se pusti na miru. Ta trdovraten odpor ustvarja v javnosti mnenje, da morajo dobiti podjetnikov v Zapadni Virginiji biti izredno veliki, da se tako branijo pokazati poslovne knjige.

Greever trdi seveda narobe in je dejal, da ni bolj zadovoljnih delavcev na svetu, kot so ruderarji v južnem delu Zapadne Virginije, ko so skeptični demokratični senatorji rekli, da tvorijo glavni vzrok za revščino med ruderarji na onem premoškovnem polju nizke meze.

Ko je Greever dejal, da so najbolj srečni delavci na svetu ruderarji v južnem delu Zapadne Virginije, so se mu ruderarji muštali.

Sacco in Vanzetti ne bodo pozabljena

"Spominjajte se 22. avgusta!" se glasi apel z Bostona.

Boston, Mass. — "Pripravite se za 22. avgusta," se glasi apel Sacco - Vanzettijevga obrambnega komiteja, ki je bil te dni razposlan na vse delavce organizacije. Odbor apelira, naj organizacije in prijatelji umorjenih mučnikov pripravijo spominke shode na ta dan v vseh mestih Združenih držav.

"Spominjajte se 22. avgusta," pravi odbor v apelu. "Dajte razumeti governerju Fullerju in predsedniku Lowellu, da se ni bava kurjave za javnopotrebnešinske družbe štiti s federalno distribucijo premoga, ki so ga producirali neunijaki ruderarji. Po razpravi o vzrokih nadprodukcije, trajnega zaposlenja v industriji, je Hoover rekel:

"Različna gibanja za večjo stabilnost v industriji so skoraj enaka, dasiravno jih motijo krizični toki.

"Ne verjamem, da se poteškoče te industrije lahko popravijo z zakoni. V industriji ni paralele glede konkurence v tej industriji, ako se še vpoštevajo železniške in javnopotrebnešinske družbe, ki imajo na trgu nekakšen polmonopol.

"Uravnavanje cen, pravice do produkcije, profitov in meze bi ne povzročilo, da bi bil premog cenejši, ampak pojavilo bi se kakanih dvajset drugih zlov.

"Upati moramo, kajti široko obzorje v vodstvu industrije popravi napake in zla."

Charles M. Schwab, R. B. Mellon in John D. Rockefeller, Jr., glavni voditelji v industriji so se izrekli pred senatnim odsekom glede njih "blizkega obzorja." V to obzorje spadajo pogodbe politnega kuška, kompanijska unija, stanovanjski izgon organiziranih ruderarjev in boj na življenje in smrt med manjšimi in večjimi podjetniki, ki se bodo skušali med seboj, kateri more bolj znižati rudarsko mezo.

Socialistična platforma zbirajo kampanjo

Javno izjavljajo želje in elektraren; odpoklic čet in N. M. V. priznanje sovjetoj je med zahtevami.

New York. — Delegatje socialistične stranke, ki so nominirali Thomasa in Maurera kot nositelja kandidatske liste v letošnji predsedniški kampanji, so v torek sprejeli glavne točke volilnega programa ali platforme, ki so:

Socialistična stranka zahteva, da se takoj vrnejo domov ameriške pomorake čete iz Nikaragve.

Druge zahteve so: Takojšnje priznanje Sovjetske unije in restavriranje diplomatskih stikov z Rusijo.

Vzajemno črtanje vseh vojaških dolgov, mednarodna pogodba za odpravo vojne in neodvisnost Filipinov.

Za odpravo brezposelnosti: takojšnja javna dela; federalna posojila državam in občinam za izvršitev javnih naprav; federalno zavarovanje proti brezposelnosti in sistem javnih delodolavnih agentov po vsej deželi.

V odpravi delavstvu: sistem komunalnih zavarovalnic delavcev proti boleznim in poškodbam; skrajšanje delavnika na pet dni v tednu; odprava otroškega dela.

Praktična odprava farmarjem. Predsedniški kandidat Thomas je napadel Ligo narodov, ker je zavrgla sovjetski rasoročitveni načrt.

Konvencija je bila zaključena v torek svecor.

Vrste stavkarjev se jačajo v Penni

Organizirani ruderarji posiljuje neorganizirane, da naj se jim pridružio v njih boju.

Pittsburgh, Pa. — "Vrste proč vaše orodje in pridružio se nam še danes," se ali glasi organiziranih stavkarjev na polju mehkega premoga, ki pozivljajo neorganizirane ruderarje v Fayette, Greene, Somerset in Westmoreland okrajih, da stopijo v njih vrste. "Organizirajte se in pristopite v našo unijo. Skupno bomo lahko zmagali," se razlegajo kliči organiziranih ruderarjev.

In tisoči ruderarjev ga silijo in se mu odzavljajo v malih in velikih premoškovih, v Pennsylvaniji in Zapadni Virginiji. Odločni in edini so v tem, da mora biti konec "openšparstva," ki pomenja revščino in stradanje. Zato pa morajo ustvariti organizacijo, ki bo kos vsem nam, ki se ji stavijo na pot. Sovražstvo iz leta 1922 je pozabljeno. Močan bojevni duh ga je nasledil.

Tisoči neorganiziranih ruderarjev, ki so prišli v premoškovni na unijaki polja v Pennsylvaniji in Ohiju, je objubil piketom, da se pridružio stavkarjem. Stavkarji jim objubujejo, da se bodo izvršile izpremembe v vodstvu rudarske organizacije, ki jo bodo storile močnejšo in efektivnejšo v boju, kot je danes.

"Pridružite se nam! Odložite orodje!" so besede na ustnicah vsakega stavkarja. V vseh večjih središčih se obdržavajo shodi ruderarjev, kjer dobiva klic odmeva v srehi neorganiziranih.

Chicago raste letno za 50,000 oseb.

Washington, D. C. — Biro za ljudsko štetje (census) domneva, da Chicago naraste vsako leto za 50,000 novih prebivalcev. Priprave za novo štetje leta 1930 so že v teku. Štetje je preračunano na 50 milijonov dolarjev stroškov. Prihodnjic bodo prvič v Ameriki šteli tudi analfabete (nepismene).

NOV SPORAZUM NA POLJU PREMOGA V KANADI

Mezdní sporazum bo veljal za dve leti. — Povšanje meze po deležu od profita. — Nov sporazum se bo podpisal, dokler ga ne sprejmejo lokalna društva rudarske organizacije.

Sydney, Nova Škottija. — Predsednik John W. McLeod je izjavil, da se sporazum med rudarsko organizacijo in jeklarako kanadsko korporacijo predloži lokalnim društvom rudarske organizacije v pregled. Predsednik McLeod ni hotel podati nobenih detajlov v pogodbi.

Načrt za sporazum se deli v dva dela. 1. Splošni delež od dobička. 2. Garantirano povšanje meze za delavce, ki opravljajo posebno delo.

Novo ravnateljstvo korporacije Besco objublja, da bo pazilo nato, da imajo ruderarji trajno delo. Razume se, da bo meza za delavce, ki opravljajo izredno delo, okoli pet dolarjev na dan.

Glenc Bay, N. S. — V soboto bodo ruderarji Nova Škottije prešli detaje sporazuma. Sprejem ali odklonitev sporazuma sta odvisna od referendumov. Javnost ne bo prejela o detajlih sporazuma nobenih informacij, dokler detajli ne bodo v rokah ruderarjev.

Ruderarji so zahtevali, da se meza povšja onim delavcem, za katere je bila odločena nizka meza. Novi lastniki korporacije Besco, hla iz britanskega Empire Steel koncerna, so objubili, da bodo ruderarji delali skozi dvanajst mesecev v letu.

Javnost je zadovoljna ta vti, da se senešitve sklene nova pogodba med korporacijo Besco in 26. distriktom rudarske organizacije in da se delo za dve leti v premoškovnikih. To je vzrok, da javnost z napetostjo pričakuje, kako konče referendum o novi pogodbi. Ali jo ruderarji zavrejo ali sprejmejo.

Stavka tekstilnih delavcev

V stavki bo prisadetih nad 30,000 delavcev.

New Bedford, Mass. — Organizirani delavci v tekstilnih tovarnah so s veliko večino odglasovali za stavko vsled akcije New Bedford Textile Manufacturers asociacije, ki je napovedala znižanje meze za 10%. Produkcijska bo popolnoma ustavljena v 27 tovarnah, ako podjetniki ne prekličejo namerovanega znižanja meze. V stavki bo prizadetih nad 30,000 delavcev.

Medtem ko so tekstilni tovarnarji obdržavali konferenco v New Yorku, kjer so debatirali o znižanju meze, je še Royal Weaving kompanija, Pawtucket, Mass. naznanila, da stopi znižanje meze v veljavo 16. aprila. Organizirani delavci so apelirali na državno delavsko organizacijo, da jim pomaga v boju proti vmešavanju policije v masno piketiranje okrog tekstilne tovarne v Dartingtonu. Izdana je že sodnijska prepoved, ki določa, da ne smeti več kot dve osebi piketirati okrog tovarne.

— Tekstilnim delavcem v Passaicu, N. J., je bilo tudi naznanjeno, da se jim zniža meza za 20%. Slična obvestila so bila izdana tudi v drugih tovarnah.

Organizacija vzornikov zahteva povšanje meze.

Boston, Mass. — Organizirani vzorniki, ki prevažajo premog, prete za stavko, ako ne dobe \$3 povška na teden. Njih sedanja meza je od \$28 do \$33 na teden.

Avtoizvoščeki stavkajo v Newarku

Pobojniki imajo zdaj benedo. Oboroženi so s samokresl, cevmi iz aluminia in kovanimi napestnicami.

Newark, N. J. — Pobojniki in druge sence iz velkomestnih človeških nliin zdaj nadomeščajo izvoščeki pri Yellow Cab kompaniji, izvoščeki pa stavkajo.

Izvoščeki so se organizirali. Vohuni so informirali višje uradnike, kaj se godi med uslužbenci. Ti so pa hitro odaslovili uslužbence, ki so vodili organizacijsko delo. Njih zahteve pozikazujejo, kakšne šaloatne delavne razmere so pri tej kompaniji. Stavkarji zahtevajo priznanje unije.

Povšanje deleža od prejemkov in aicer od 33 1-3 odstotkov na 40 odstotkov.

Čas za obed, vsterjo in zajuterk.

Odpraviti se mora škoda, ki je posledica nenogode, za katero izvoščeki ni odgovoren.

Odprava 16-urnega delavnika. Sobota ali nedelja kot prost dan.

Upravitelj Yellow Cab kompanije je ošabno dejal novinarjem, ko so vprašali za poročila o stavki: "Mi nimamo opravka s unijami."

Gangsteri in pobojniki, oboroženi s samokresl, vstrelnicami cevmi in kovanimi napestnicami kričarjijo po cestah sem in tje in pretepaajo stavkarje. Dva oborožena stavkarska sta zavosila v različno okno. Poznalo se je na njima, da ne snata vošiti avta.

Neki stavkarski se je izrazil napram nekemu novinarju: "Mi jim še navijemo uro. Ako bi bili nas preje pozvali v to mesto, tedaj bi izravnali ta bisni, preden je začel. Tam v Chicagu niso stavkarji vzdržali dolgo časa, ko smo prišli mi na posorišče. Odstranite voditelje in drugi se bodo podali. Seveda, vi me poznate. Jaz sem Frankie Marin. Bil sem nekoč bokser. Ali se spomnite?"

Mezda je sramotno nizka: Izvoščeki zaslužijo od 12 do 30 dolarjev na teden. Mesečni bonus znaša deset dolarjev. Napojnine je od enega do dveh dolarjev po dnevu. Izvoščeki mora položiti pet dolarjev za znamko in plačati mora 40 dolarjev za obseko v tedenkah obrokih, ko sprejme službo pri kompaniji.

Izvoščeki ponodi delajo dvanajst ur, ob sobotah pa po osemnajst ur. Manj pa nikdar kot deset ur.

Glavni prestopki je ta, če se kdo pritoži zaradi delavnih razmer. Tak uslužbenec je odpušljen na mestu.

Izvoščeki, ki pomagajo avtoizmu pogtati zamrznjen motor v tek, ali če izgube svojo kapo, so kaznovani s 5 do 10 dolarjev denarne globe.

Nemci bodo raketirali polto v Ameriko.

Berlin, 18. apr. — Avtomobilska družba Opel, ki eksperimentira z novim avtom, katerega goni raketni motor, naznanja, da je motor praktičen. Prihodnji korak nemških inženirjev je, da po principu tega motorja zgrade aparat, ki vrže ogromno puščico iz Evrope v Ameriko. Uporaba raketnega sistema sploh nima meje, pravijo Nemci.

Milijonarka zahtevala 10 milijonov za porodo!

New York. — Milijonar Sebastian S. Kresge, ki toži svojo ženo za ločitev zakona, navaja med drugim v obtožnici, da je žena zahtevala od njega deset milijonov dolarjev, ako hoče, da mu porodi otroka. On je hotel imeti otroka, toda odklonil je to plačilo, nakar je žena, ki je bila nosna, šla k zdravniku in si dala odpraviti plod. Za operacijo je plačala \$1000.

MRZLO VREME MUČI OTROKE STAVKARJEV

V Libraryju so šole zaprte, Pittsburgh Coal kompanija se upira državnemu zdravstvenemu departamentu proglasiti kvaranteno.

Pittsburgh, Pa. — Mrzli val, ki je zopet objel stavkovno polje, je povzročil, da se otroci stavkajočih ruderarjev drže v hišah. To velja posebej za Library, ker se Pittsburgh Coal kompanija upira državnemu zdravstvenemu departamentu proglasiti kvaranteno čen stavkarsko soto pri premoškovniku Montour, št. 10. Ne vidi se niti enega otroka sunaj barak.

Kadar odhajajo žene ruderarjev na stavkovno stražo, se pogovarjajo, ako je kuhana jed v hišah, da se ni tako slabo, ampak težko je obdržati otroke ves čas v posteljah.

Dasiravno se policija pošluguje plinaskih bomb in raznih drugih brutalnosti napram stavkajočim ruderarjem in njih ženam, so stavkarji in njih sene odločne ostati v stavki, dokler ne konča s zmagao za ruderarje. Ampak odločnost sama ne bo pomagala zmagati, pravijo stavkarji in oni, ki opazujejo boj od blizu. Za stavkajoče ruderarje in njih družine je treba hrane, da vzdržijo v stavki. Vprašanja za pomoč prihajajo še vedno na Vincent Cankarja, predsednika SNPJ.

Vsak cent, ki ga predsednik pošlje v stavkovni okraj, je dobrodošel. Vsak cent pomaga kupiti kruha za lačne otroke. Pomagajte odpraviti bedo med stavkarji in pošiljajte prostovoljne prispevke za stavkarje bratu predsedniku, ki jih zopet odpošlje v stavkovni okraj.

Iz Bellairja, Ohio, poročajo, da bo milica s dnem 25. aprila prenehala prehranjevati otroke stavkarjev. To pokaže, kako potrebno je, da člani SNPJ posežejo še enkrat prostovoljno v svoje žepa in darujejo dar za prehranitev stavkajočih bratov, njih žen in otrok.

Zdaj, ko je sila velika, je pomoč najbolj nujno potrebna.

Terorizem vlada na Kubi

Senator Shipstead zahteva preiskavo.

Washington, D. C. — Senator Shipstead iz Minnesote je v torek predložil resolucijo za preiskavo razmer na Kubi na temelju Plattovega amandamenta iz leta 1903, ki daje Združenim državam protektorat in skrb za demokratsko vlado na Kubi. Resolucija se glasi, da senat prekliče položaj na Kubi in dožene, če je potrebno novo zakonodajstvo v svrhu zaštite kubanskega ljudstva.

V resoluciji navaja Shipstead, da je sedanja vlada Kube diktatorska, ki je zatrla svobodo govora, tiska, zborovanja in volitev, uničila politično opozicijo, zaprla narodno univerzo, lastica je postala fara, privatna lastnina Kubancev in Američanov se zapleni brez zakonitega procesa in politični umori so na dnevnem redu.

Resolucija je bila izročena odseku zunanjih zadev.

Birger bo danes občen.

Benton, Ill. — Charlie Birger, vodja gange, ki je ubila župana Joe Adamsa v West Cityju v bojulegaraki vojni, je bil v torek spoznan, da je pri zdravi pameti in sodnik je odredil, da mora biti občen v četrtek predpoldne. Ko so Birgerja vprašali, kje hoče biti pokopan, je odgovoril lakonično: "Na katoliškem pokopališču, kajti to je zadnji prostor, kjer bo hudič iskal žida."

Baron bil pripravljen ubiti tovariša in sebe

Novi detajli o poletu Bremena v Ameriko. Nemca sta še vedno na ledenem otoku.

Clark City, Que. — Greta M. Ferris, bolnišnična strežnica na misijonski postaji Grenfell Mission, ki se nahaja 15 milj od Greeny Islanda, je 17. t. m. potovala na saneh, ki so jih vleki psi, na otok, kjer se nahaja nemško letalo Bremen, in imela je prvi intervju s baronom Huenefeldom, lastnikom letala. V razgovoru — ki je bil potem telegrafiran brezlično s postaje Point Amour — je baron povedal poročevalki sledeče:

Bremen je bil v zraku 36 in pol ure. Vreme je bilo vačljidal megleno. Nedaleč od obrežja Nove Fundlandije je Bremen začel v gsto meglo in oster leden vihar. Skušali so se dvigniti nad meglo. Ni bilo mogoe. Tudi v višini 2000 čevljev je bilo temno kot v rogu. Spustili so se dol do 50 čevljev nad morjem. Tako so plesali gori in dol. Vihar je bil hud. Može je so bili tako tamušeni in obupani, da so se pripravili na smrt. Baron je sklenil, da ubije s krogi s revolverja oba svoja tovariša in potem sebe, kadar poteče zadnja kaplja benzoila. Dne 13. aprila popoldne so zagledali luč. Sprva so mislili, da je ladja. Spustili so se dol in prišli na leden otok, na katerem je svetilnik. Baron je prvi izstopil in šel v hišo pod svetilnikom. Dal je znamenje, da ga sebo in da je lačen, odklonil pa je jed, dokler nista prišla njegova tovariša v hišo. Mo so se odrekli, do se zahvaljevali v dveh jelihi.

New York. — Po vseh, ki so prišla v sredo jutraj in Kanada, se bo prihod Nemcev v New York najbrj samudil več dni. Bremen še ni popravljen. Irec Fitzmaurice je došel v Clarka City v Quebecu, kjer čaka svojih tovarišev. Fitzmaurice in baron sta se lahko pobila ob pristanku na otoku.

Kitajski nacionalisti začeli novo ofenzivo

Kajlek vrge 750,000 mož na 400 milj dolgi fronti na okupacijo Pekinga.

Bangaj, 18. apr. — Letošnja spomladanska ofenziva južnokitajske (kuomintangke) armade je v polnem teku. Generalissimo Čiang Kajlek je včeraj napadel severne postojanke na 400 milj dolgi fronti in prvi dan ofenzive so njegove čete zavzele dve važni mesti v provinci Šantung. Kolikor je znano, je približno 750,000 mož v akciji. Namen ofenzive je, okupirati Šantung in potem pogtati vse armade proti Pekingu. "Kristjanski" general Feng Juhsiang, ki sodeluje v ofenzivi, prodra od severozapadne strani.

Tokio, 18. apr. — Japonaki vladni krogi so v skrbah radi nove kitajsko-kuomintangske ofenzive, katera najbrj doseže cilj in atroglaivi diktatorsko vladjo Čangtsoina v Pekingu. Japonci morda pošljejo svoje čete v Šantung in Mandžurijo, kjer imajo svoje interese. Neki japonaki list je včeraj objavil intervju svojega poročevalca s generalom Feng Juhsiangom, ki je dejal, da kuomintang želi ščititi japonske interese, ne bo pa dovolil, da bi "tuji gostje bili gospodarji v kitajski hiši."

Silen potres v Peruju.

Lima, Peru, 18. aprila. — Hud potres je včeraj porušil mesta Ituta, Ayapata, Olachea in Taipa v republiki Peru. Število mrtvih še ni znano, a najbrj je veliko. Samo v enem kraju je bilo 40 Indijancev pokopanih v razvalinah.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Nakladnik se ne vrsta.

Naročniki: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$3.00 na pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in se izplačuje \$9.00.

Naslov za vso, kar ima stik s urednikom:

"PROSVETA"

3657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

133

Datum v objavi: 1. pr. (March 31-1928) poleg vsakega imena ne smemo pozabiti, da vam je s tem dnevom postala naročnica. Posredujte jo v celoti, da se vam ne uveljavlja.

RUDARSKA STAVKA V DRŽAVAH PENNSYLVANIA IN OHIO.

Zaključek gl. odbora. Delitev podpore stavkujočim in razni nepotrebni prepri pri delitvi podpore. Posredovanje zunanjih elementov v delitev podpore stavkujočim članom S. N. P. J.

Petnajst društev S. N. P. J. v državah Ohio in Zapadna Virginija je osvojilo resolucijo in jo poslalo za priobčitev v "Prosveto." Ta resolucija se glasi:

RESOLUCIJA:

Glavni odbor S.N.P.J.

Ker že blizu 11 mesecev traja štrajk premogarjev v vzhodnem Ohio, kjer naša S.N.P.J. ima čisti 15 društev. Ti člani pripadajo k premogarski uniji U.M.W. of America. Štrajk je napravil veliko pomanjkanje vseh katerega strahuje naši bratje in sestre, da se njih življenje pogloblja, da bi mogli nabaviti hrano in druge stvari in sicer in lažje stroške na katerih občutijo bolečino naše organizacije S.N.P.J. je potrebna naša in hitra pomoč.

Is razloga, ker naši bratje in sestre v večini slovenskih naselbinah pobirajo denar, hrano in oblačila za stavkarje, člani S.N.P.J. v Ohio. Oni pošiljajo denar na gl. predsednika S.N.P.J., Vincenta Calkinca, v pomoč, da on to bratstvo pomoč pravilno razdeli med bratstvo, kateri so v običnem stanju.

Is razloga kakor je gl. predsednik Calkin, ker si je vzel celotno pravico in imenoval Nace Zlembergerja in tako ga je imenoval socialistična konferenca v Bridgeportu, O., kar si občutimo, ker sila vse bratstva družita tako bila zastopana in

Is razloga kar Nace Zlemberger deli denar, katerega pošlje Calkin kakor pomoč stavkarjem članom S.N.P.J. pristojno, samo Slovencem, a ne da našim bratom Hrvatim in Srbom itd., kateri spadajo v jedrno in pravi, da je to za Slovence, a Hrvat in drugi da bodo dobili pomoč in Pittsburgh, Penna., in

Na temelju gornjih dokazov, in katerih se vidi, da se denar namenjen za pomoč stavkarjem našim bratom v Ohio, ne deli pravilno, ne po bratstvu, kar smo, obdržani dne 22. feb. 1923 v Bellaira, Ohio, na kateri je bilo zastopanih 15 društev S.N.P.J. in Ohio in W. Va., ki so predstavili 30 delegatov, najstrože protestira proti nebratstvu deljenju pomoči stavkarjem, a katerim razpolaga Calkin in njegov agent Nace Zlemberger.

Ona konferenca strogo zahteva od gl. odbora S.N.P.J., da instruiira Calkinca, da se naprej pošilja pomoč v denarju na društvena tajnika, a ne na Nace Zlembergerja. Ta konferenca misli, da se bodo s tem aktom vsi prigovori in nepravilnosti razili, in se bo na ta način dobljena pomoč mi verujemo pravilno in bratstvo razdelila onim bratom in sestram, kateri je najbolj potrebna.

Dalje konferenca odloča od glavnega odbora, da eno resolucijo v času 14 dni priobči v društvenem listu "PROSVETA" v središču idaj, ako ne, hočemo biti prisiljeni priobčiti v drugih listih.

Predsednik konferenca, FRANK SEPICH.

Društveni pečat društva št. 258 S.N.P.J.

Resolucija pove, da je petnajst društev čakalo enajst mesecev po vzbuknjenju rudarske stavke, da je stavka povzročila veliko bede in revščine med stavkarji, ki so člani S.N.P.J. Glavni odbor S.N.P.J. je pa trinajst mesecev preje, preden je bila ta resolucija poslana za priobčitev, vedel da pride beda in revščina med stavkarje in je zato na seji dne 3. februarja 1927 sprejel potrebne zaključke glede delitve podpore. Ti zaključki so bili priobčeni v zapisniku, tako da so jih lahko čitali tudi bratje in sestre pri teh 15 društvih in se ravnali po njih, ako so se hoteli. Ta resolucija, pravzaprav njen uvod, pa pokazuje, da niso čitali zapisnika. Ako so ga čitali, nastane vprašanje, zakaj so čakali trinajst mesecev, da opomnijo gl. odbor S.N.P.J., da so rudarji na stavki in da vladata med njimi beda in revščina. Ali je bil namen dober? Kdo je bil sklicatelj te konference? Poglejmo, pa bomo razumeli.

Resolucija pravi dalje, da je hitra in nujna pomoč potrebna iz razloga, ker bratje in sestre pobirajo v večini slovenskih naselbinah denar, obleko in jestvine in pošiljajo denar bratu gl. predsedniku Vincentu Calkinju, da on pravilno razdeli pomoč med one, ki so v slabem stanju.

Kot drugi razlog je naveden, ker si je gl. predsednik Vincent Calkin vzel pravico, imenovati Nace Zlembergerja, zakaj seveda resolucija ne pove, ampak le pravi, da ga je izbrala socialistična konferenca v Bridgeportu, O., kar ni službeno in niso bila tam zastopana vsa bratstva društva. Resolucija tudi v tem slučaju ne pove, zakaj je Zlembergerja izbrala socialistična konferenca v Bridgeportu, O.

Tretji razlog pravi, da brat Nace Zlemberger deli denar pristojno in sicer le Slovencem, ne pa Hrvatim in Srbom, za tem pa pride rep resolucije in sicer pravi, na temelju teh dokazov se vidi, da se denar ne deli po bratstvu in pravilno, za to konferenca, ki je bila obdržana dne 22. februarja t. l. od 15 društev iz držav Ohio in Zapadna Virginija najstrože protestira proti nebratki

delitvi podpore in strogo zahteva od glavnega odbora, da instruiira br. Calkinca, da v bodoče pošilja denar društvenim tajnikom. Kot predsednik konference je podpisal brat Frank Sepich. Kako je bila ta konferenca sklicana, povemo kasneje, ko bo priobčena še druga korespondenca. Značilno je, da resolucija ni omenja, da je glavni odbor že več kot pred enim letom pozval od stavke prizadeta društva, da naj sličejejo konference, delajo zaključke in zapisnike o teh konferencah in takoj pošljejo glavnemu uradu. Minilo je več ko leto dni, a nobeno omenjenih društev ni podvzelo nobenega koraka glede stavke, dokler ni bil brat Calkin od članov gl. upravnega odbora pozvan, ako se društva ne organizirajo, naj imenuje zaupnike, ki so na licu mesta in ki poznajo lokalne razmere, da bodo delili podporo. Značilno je tudi, da resolucija ne omenja, da je brat Zlemberger prejel denar tudi od druge, da ga razdeli med stavkarje in da je bil ta denar izključno namenjen le stavkarjem. Zelo značilno pa je, da se zdolaj grozi, če ne bo resolucija priobčena, da se priobči v drugih listih. Oni, ki so predlagali to resolucijo, se niso zavedali dalekosežnosti svojega čina. Ta resolucija je zelo neotesan napad na poštenja brata Nace Zlembergerja, starega delavca, ki je vse svoje življenje, odkar je došel v vojsko in postal razredno zaveden delavec, posvetil svoje moči in znanje, kolikor si ga je pridobil z dobrim čitvom, za poduk drugih brezdelnih in nezavednih delavcev. Predlagatelji te resolucije morajo biti izredno naivni, ako so pričakovali, da se bo resolucija priobčila kar tjevidan in brez vsake preiskave, kadar so izrečene napram razrednozavednemu delavcu in članu S.N.P.J. take obožbe, ki vzamajo delavcu edino njegovo bogastvo, ki mu ga kapitalistični razred ni mogel vzeti in to je proletarska čast in poštenje, ki sta več vredna, kot vsi zakladi sveta za razrednozavednega delavca. — (Dalje prihodnjik.)

VESTI IZ NASELIN

O stavkovnega polja.

Frum, W. Va. — Z veliko radovalnostjo se je letos pričakovalo, kaj se zgodi v Zapadni Virginiji s premogarji, ki so do skrajnosti izkoriščani. Tisti, ki so na stavki, so trdno prepričani, da bo unija United Mine Workers of America zmaga, a skoraj vsi jih je nekaj na stavki že nad 4 leta, nekaj pa 3 leta. Odkar so premogarske družbe prelomile pogodbo, je poteglo že dve leti.

Tu v Scott Runu je imela United Mine Workers unija javni shod kakor po navadi vsako nedeljo. Udeležba je bila ogromna. Tako velika, da je ni v tem okraju dvorane, da bi se vsi vsi deležniki morali udeležiti shoda v dvorani. Veliko kričanje je bilo, da tisti, ki stavkajo, ne bodo več podložni stavkokuštvu. Dne 2. aprila je bil čas proslaviti osemurni delavnik. Pa večina jih je šla na delo, le stari stavkarji so ostali na stavki. Nekaj jih je sicer ostalo zunaj par dni, nakar pa so se spet vrnili stavkokuštvu.

Društva dajo stavkokuštvu delo le po par dni v tednu, tako da se za družbino prodajalno ne zaslužijo. Kar so hoteli, so dosegli. Državna policija se je morala od tu izseliti, ker niso več teh postopkov iz okrajne blagajne plačevati, da bi varovali stavkokuštvu ko grede na delo. Smešno je, ko pride plačlini dan. Večina jih pride s praznimi žepi nazaj domov. Večkrat imamo priliko z enim ali drugim govoriti, ki pa pravijo, da pod sedanjim sistemom ne morejo zaslužiti nič.

Cital sem v lokalnih listih, da je senator Niles iz W. Virginije v Washingtonu pri senatni preiskavi poročal, da premogarji v Zapadni Virginiji dobi več zaslužijo sedaj, ko stavkajo, kakor so preje, ter da so vsi premogarji zadovoljni s sedanjim položajem. Resnice pa le ni hotel povedati, da tisti, ki delajo, ne zaslužijo niti za najpotrebnejše stvari, ki so potrebne pri vsaki družini. Seveda poročal je le v prid premogarskim baronom. Iz Zapadne Virginije je bilo poslanih na tisoče podpisov od trgovcev in od ljudi, ki sedaj delajo, da niso zadovoljni s sedanjim položajem. Toda sedaj pa ni nobenega odgovora od senatorja Nilesa iz Zapadne Virginije, ki zastopa denarno močnjo v Washingtonu.

Dne 1. aprila so se vrnila redna seja društva Slovenski ročmarini št. 388 S.N.P.J. v Paragvaju, W. Va. Pod točko razno smo se tudi tukajšnji Slovenci S.N.P.J. spominjali naših štrajkujočih sobratov in sosedov, ki so že

Dovolj denarja — pa ne za stavkarje.

Woodward, Ia. — Verni belaki vseh barv so po stari šegi zapeli alelujo na velikonočni praznik, medtem ko so se ispricim delavcem krčili žaleci od lakote. V tukajšnji okolici so pa dobri katoličani natehtali ožoli štiristo svetih \$\$\$ za ubogo črnokrajca in njegovo družabnico. Ako se na primer kolekta za štrajkarje, tedaj ni novcev zanje, ampak se verniki enostavno odrežejo, češ: "Kdo pa meni kaj da!"

Nadovedna sem, kaj dobe od belosrajčnikov? Drugega nič, kakor ušesa polna laži, tako da jih komaj nese.

Ubogi Krist, zopet ne bo umit do prihodnje Velikonoči! Takrat bo pa spet pošteno opran in obizan. Amen.

Verniki v sveto \$\$\$.

Aktivnosti društva št. 142. Collinwood, Ohio. — Kot predsednika društva Mir št. 142 me velika dolžnost, da se zopet nekoliko oglašim v našem listu "Prosveta," ki je en najboljših za naš članstvo in aplošno za naš narod. Zato je naša dolžnost, da ga podpiramo, to je, da ostanemo stalni naročniki in kdor že ni, naj postane takoj.

Veseli me nekoliko poročati o društvu Mir št. 142. Ne smem tudi pozabiti na naše mladinsko društvo Loyalties št. 590. Ako bi človek pogledal nazaj v preteklost, bi si ne mogel misliti nekdanjega ali pa današnjega stališča. Danes pa moram reči, da je društvo št. 142 stoprostotno na boljšem stališču, kakor je bilo prej. Nobenega člana ni aram na današnje seje, izven tistih, kateri si predstavljajo preveč rdeče barve, katere pa v resnici pri društvenih sejah ni. Društvene seje se sedaj vrše zelo mirno, pravilno in parlamentarno, tako da člani (ce) ne mo-

rejo kritizirati. Deluje se pri vsaki seji v dobrobit članstva društva in jednote.

Zadnjega decembra na glavni seji smo izvolili bolniški odbor (bil je nekemu članstvu zelo potreben) in ta bolniški odbor nam pokazuje v tem letu mnogo uspešnosti. Bolniški se pod boljšim nadzorstvom. Seveda, članstvo se ni temu še privadilo, ampak upanje imam, da se bo. Člani ne pozabite, da je pri našem društvu zelo potreben ta odbor, ker tajniku je bilo nemogoče vse to opravljati. Seveda, boljše bi bilo za nekatere bolnike; delali so kar so hoteli, kar daleč na morje. Apelinam na vas članstvo društva Mir št. 142 S.N.P.J. da upošteva društvene seje, katere se vrše vsake drugo nedeljo v mesecu. Zelo bi me veselilo videti veliko članstva navzočega. Čim več vas je, tem lažje se kaj ukrene.

Louis Miroslava.

Zahvala.

Collinwood, O. — Društvo "Strugglers" št. 614 S.N.P.J. se iskreno zahvaljuje bratu Mošku za poslano deklaracijo, katero smo že izročili dekletu, kateri sobrata John Hrovata, Olega Hrovata je že večkrat delavala in tako izvršito fignurajo slovenskino, da je malo čisti. Upam, da se bo dobro naučila do 20. maja in da bo prva občitnica dotičnega društva lep uspeh.

"Strugglers" so najbolj aktivni izmed vseh novostanovljenih mladinskih društev; par izmed njih pomaga ustanavljati nova društva. Pred kratkim so ustanovili v Nobeli, Ohio, mladinsko društvo, drugi teden pa bodo ustanovili zopet eno v Newburgu. Lena Lokar, 695 E. 162nd St.

Mogar se tisti.

Citatem, ki se mogoče čitati "dops" iz Chicago v zadnji izdaji "Glasa Svobode", podpisani s črkama "A. K.", naj pojasnim, da dotičnega nisem pisal jaz, ker takega pojanja jaz tudi nisem zmožen pisati.

Andrej Kobal.

Pomoč stavkujočim rudarjem

Little Falls, N. Y. — Ker se bližajo gorkemu vremenu, smo se tudi tukajšnji Slovenci in Slovenke zbudili iz zimskega spanja, ter smo priredili na soboto dne 24. marca veseličo s pojedino, katere je bila nad vse pričakovanje zelo dobro obiskana. Društvo o. ki je se pridružilo, se tem potom prav lepo skupaj vsem sodelavcem, posebno pa se tistim, kateri so nam toliko pripomogli k boljšemu uspehu. Vsa naša namizna gospodinjstva in dekleta, katere so se toliko trudile ter nam napravile tako dobro pecivo in pripravile tako okusno večerjo. Razvideli je, če je slova med nami, da se da marsikaj dobrega napraviti. Le tako naprej, pa nam je bodočnost zagotovljena. Zatorej se enkrat prilepna hvala vsem skupaj.

Društvo je na seji meseca marca izvolilo odbor sestojel iz 6 moč, katerih namen je bil pobirati po naselbinah proste prispevke za naše sobrate štrajkujoče premogarje. Svota se pošlje na glavne urade jednot, ko darovalci zahtevajo. Darovali člani JKP 978.65. Darovali so sledeči po 55: Frank Frank; po 52: Volk Frank; po 51: Kunc Ivan, Jerina Ivan; po 51: Spacapan Alojz, Prijatelj Anton, Kavčič Josip, Leskovec Ivan, Albreht Jernej, Novak Frank, Matko Josip, Urb Anton, Gabrovšek Jakob, Trček Anton, Lazar Frank, Hudales Anton, Mulec Frank, Zlozič Jakob, Grušen Anton, Cankar Ivan, Homovec Frank, Troha Frank, Mlad Lovro, Rožanc Frank, Orodar Anton, Petava Ivan, Kavčič Ivan, Intenč Ivan, Mirak Ivan, Modrijan Lovro, Korč Mathew, Petkovšek Frank in R. D. I. Albreht Frank, Kolar Ivan, Lenarčič Alojz, Mihevc Jakob, Mivšek Jakob, Oblak Frank, Gorjup Frank, Eze Ivan, Pečak Ivan, Penič Martin, Leskovec Lovro, Pinski Josip, Gregorij Frank, Miklavc Josip, Gregorica Frank, Purnat Ivan, Simonič Josip, Kranjc Kristina, Orodar Marijana, Hrbjan Andrej in Pečkar Frank. \$1.50: Bambič Anton. Po 50c: Furjan Josip, Kolar Frank, Prepostnik Jakob, Kramar Frank, Pečkar Tomaz, Kerčič Karol, Homovec Josip, Logar Tomaz, Milnar Frank, Stritar Ivan, Stritar Frank, Perešin Antonija, Marček Stanko, Potončnik Isidor, Kolar Josip, Sosman Jerica, Slabe Lovro, Dobrovolje Andrej, Teiban Franciška, Korč Andrej, Marček Alojz, Oblak Frank, Prek Agnes, Cigale Josip, Hodnik Frank, Oblak Ivan, Lovrin Frank; po 75c: Cvetožar Josip; po 25c: Mivšek Frank in Neimenovani. Skupaj \$78.25.

Za S.N.P.J. so darovali sledeči: \$10 dr. Zdruseni Slovenci; po 55c: Petava Frank in Dobnik in Petkovšek; po 52: Jerina Tony, Seitir Josip in Polihoven John; po \$1.50: Intenč Jernej; po \$1: Finkšt John, Zehel Josip.

Mary Slodnik, Susan John, Petava Ivan, Furjan Jakob, Marček Karol, Zore Ivan, Finkšt Martin, Milnar Josip, Leskovec Frank, Finkšt Frank, Gržaj Tomaz, Gregorij Frank, Gregorica Frank, Purnat Ivan, Kerčič Tomaz, Petkovšek Jakob, Milnar Anton, Sivec Jakob, Slapničar John in Petkovšek Anton; po 75c: Orodar Josip; po 50c: Cuk John, Kerčič Karol, m. m. Tomaz Frank, m. m. Oseba Agnes in Oster Mary, Perešin Herman, Cuk Frank, Cigale Josip in Furar Peter. Skupaj \$66.75.

Odrasla se je tudi naša skupina KSKJ iz Chicago po 51: Garmen Frank, Oblak Nada, Petkovšek Frank in R. D. I. M. Frank; po 50c: Selek Josip in Cuk Mary. Skupaj \$10.

Naši prijatelji so nam poslali zbiranje denarja za izkano dobrodelnost našim trpečim sodelavcem. Naše je bil posla za zbiranje takojše omagdeni jednot dne 5. aprila.

Z delom gre sedaj za zbiranje zelo malo in je upati, da se kmalu črne so naše. Glede na našo skupno vseh tovarnih zelo malo, tako da je res težak obstoj naš delavcev. Frank Masla.

Naša, Mont. — Prijatelji pošiljajte nam denar \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Izredna vsakdanja društva, ki spadajo v Ohio, Penna., so pridržali, da se na njihovi gl. usodi na polje kar so oni na dotičnem mestu. Vsakdanje je naša skupna stvar, sodelovanje. Kolikor je vnosjen naša skupna stvar, toliko je doprinesla jugoslovanska narodna v državi, se je boljše sloje v bodoče med bratstvom narodom.

Omagati se treba, da ne shajajo naša preja podvzati ilen Slovencem narodni podpora jednote, kakor se oddali štati in ostali jugoslovanski podporne organizacije v tej obliki. To vst je pridržala tudi v ostalih glasilih jugoslovanskih podpor. organizacij.

Naša, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

Naše, Mont. — Naše skupaj \$25.00, št. 7555, First National Bank, ki ga je napisal V. T. Zdruseni. — Takoj so vsi jugoslovanski društva pridržali skupno shodno dne 1. aprila v pomoč stavkujočim rudarjem v Penn. Ohju in Zapadni Virginiji. Chicago dobila je toliko denarja, vendar smo dajali in 7 delavcev, ki so se pridružili. Obleke se oddali, da se lahko razdeli ter oddali so 50 oblek. Ena se je dala v oblačila, v sicer drži oblačila, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT, 2 HBT in 4 HBT.

OSLOVNIJA

"Birds of the flock."

Slovenski delavci v Ameriki imajo — Jehovi bodi potokeno — dovolj dela in svojih skrb, zato se ne moremo brigati za Dalmacijo.

Pa se tudi ni treba! V Ameriki je moč, ki je prevzel to težko brigo na svoje rame. To je naš stari prijatelj Arthur Brisbane, ki rad piše in modruje o vsem in vsačem, torej tudi o Dalmaciji. Stavim galono olja, da stari Art ve o Dalmaciji toliko, kolikor vem jaz o Paragvaju. Vem, da je Paragvaj deželica v Južni Ameriki — in to je menda vse.

Art pa ve, da je Dalmacija na vzhodni strani Jadrana in da je bila nekoč rimska provinca. To je bilo takrat, ko še ni bil Bog rojen in ko še ni bilo Amerike na svetu — takratnem svetu. Art nameno piše, da je Dalmacija "spadala Italiji stoletja prej, preden je kdo čul o Jugoslaviji." Štimatej se tam zidali mesta in ceste daleč proti, predno je kdo čul o kakem Radču. Zato on, Art Brisbane, simpatizira s telnjami Mussolinijev, ker ve, kako je Mussoliniju težko pri sreč — tam težko kot je bilo Francosim, delavci niso "osvobodili" Alandije. In kadar se bo Mussolinij zahotelo po "svobodi" Dalmacije, pa ne ustavi vaa Evropa in še Amerika povrhu, najmanj pa kak Radč.

Radč nam ne briga. Za Dalmacijo se naj predvsem pobrigajo oni, ki so tam. Starega Art pa nimamo radi, ker nas zna tako dobro zabavati. Zato te vrstice.

Ker ima Art zgodovino v našem mestu, bi moral vedeti, da so Rimljani zidali ceste, vodovode in naselbine tudi po deželah, kjer so danes Francija, Španija, južna Nemčija in Anglija. Po Artovi logiki bi moral njegov prijatelj Mussolinij "osvoboditi" tudi te dežele in jih podvrsti svojem cesarstvu. Ravno take vse kraje gor do Dunaja, vse Balkan, zapadni del Male Azije in Egipt; vse to je nekoč pripadalo Rimu.

Ako Art želi obnovo rimskega imperija po Mussolinijem, bi moral biti doleden: vse ali nič. Zakaj ima piko samo na Dalmacijo?

In če je "historično-pravo" pravičivo, zakaj ga ne bi — poleg fašistov — izvajal še kdo drugi? Na primer Poincare. Zakaj ne bi on obnovil Napoleona-cesarstva? Napoleon je ravno tako ropal dežele kakor sta Julij Cesar in imperator Avgust dobrih 1800 let pred njim. Zakaj ne bi Kemal paha raztegnil svoje republike do Donave? Skoro vsak narod ima "historično-pravo". Po tem pravu smejo Slovenci vzeti vse do Dunaja, Tirole, kon Bavarske in dober kos severne Italije.

Končno: kaj ostane Brisbane, če se Indijanci poslužijo svoje "historičnega prava"? Indijanci so skoraj zgradili ameriški cestni mostovi, ali zemlja je bila njihova in bili so grdo ogroženi in okrajeni za vse.

Dovolj je te zabave. Art je dobra duša in — velika glava, zato ga rada bolj. Težko je dovesti, če ima veliko glavo in velik glavobol.

TVRDEGA OBLEK TOZI JET-NISKEGA NADZORNIKA.

Rockland, Me. — East Coast Manufacturing kompanija, po-družnica Reliance Mfg. Co., je vložila tožbo za odškodnino \$200,000 proti jetnikemu nadzorniku B. F. Piercu, ker se ni držal pogodbe, ki jo je sklenil z družbo, da bo 100 jetnikov izdelovalo srajce in drugo obleko za tvrdko. Ko so bili še šivalni stroji instalirani v jetniški delavnici, tedaj je šele nadzornik promašal, da je v veljavi postava, ki prepoveduje nad 20% izdelavo blaga v kaznilnicah za trgovino.

Duhoven za odpravo verske poroke.

Chicago. — Episkopalni tajnik R.

Vesti iz Jugoslavije

VELIKE TEŽKOČE DELAVSKEGA RAZREDA V SLOVENIJI

(Ljubljana, 19. marca.)

Delavski položaj v Sloveniji je omacen po silni gospodarski krizi z vsemi zlemi posledicami, ki spremljajo to gospodarsko krizo. To ni sicer nikak slovenski privilegij in trpi valed nje vse delavstvo po vsej Jugoslaviji in v kapitalističnih državah sploh. Vendar pa se mora glede naših razmer še poudariti, da so posledice te gospodarske krize in davnega odiranja se nas veliko bolj občutljive, nego so drugod. Tudi to ima svoje tehne vzroke.

Racionalizacija največjih in najvažnejših obratov je povzročila, da se je industrijska produkcija znatno povečala, medtem pa se je število zaposlenih delavcev znatno zmanjšalo, tako da je nastala velika nezaposlenost v jugoslovanski industriji, posebno velika pa v domači slovenski industriji. Kapitalistični in meščanski pritisk sta s svojimi izjemnim zakoni, z zakonom o zaščiti države, delavstvo in splošno celokupen delavski razred silno potlačila ter mu onemogočila vsak večji odpor proti izkoriščanju. Se več, ta velik in strahovit odpor in pritisk sta delavski razred razdvojila v dvoje nasprotnih si gibanj, v socialistično in komunistično gibanje, poslala v delavske vrste svoje provokatorje, ki so z mamljivimi gesli razbili proletarsko gibanje in ustvarili mrnjavo med delovnim ljudstvom do vsega in vsakogar.

Se celo strahovne organizacije niso bile več upotne. Tudi te je naskočila buržoazija in tudi v te organizacije so stopile po narodnih buržoazije ljudje, ki ne spadajo v delavsko socialistično gibanje. Strokovno gibanje je se vedno na tleh, na tleh ne sicer po številu članstva, ampak na delu zato, ker se še vedno ni našla prava formula in baza, na podlagi katere bi se dal dobiti moten delavski strokovni pokret v Jugoslaviji.

To vse so jako silne težkoče delovnega razreda v Jugoslaviji, kakor tudi v Sloveniji. "Zveza industrijalcev" je prav lepo znala izrabiti izjemne zakone vojaške vlade in znala tako zvajati na delavstvo še večji pritisk. Vsek oni delavec, ki bi se upal in drznil javno protestirati proti sedanjemu izsesavanju in izkoriščanju ter proti kapitalističnim metodam glavnjace, bi bil takoj odpuščen iz službe. Bil bi brez kruha, brez zaslužka.

Važno pa je posebej še neko dejstvo, ki je za sedanje razmere tudi razveljavljeno. To je izgladitev nasprotstev, takozvanih načelnih nasprotstev med delavstvom v Sloveniji. Valed teh notranjih "načelnih" bojev, če so to sploh bili načelni boji, je trpel delavski pokret. Sicer se načelni boji med posameznimi proletarskimi skupinami vrše tudi po inozemstvu, v deželah, kjer je delavsko gibanje že velika politična sila, vendar pa v teh deželah ti boji niso preveč kodovali delavskemu razredu, ki je v svojem bistvu še vedno vodil boj proti meščanstvu in ne boja proti lastnemu jazu. Proletarsko gibanje v inozemstvu je utrpelo valed notranjih načelnih bojev jako malo škode, kajti ti boji so se vršili res v znamenju načelnih diferenc, razsistivne pojma o razrednem boju in o vlogi proletariata v meščanski družbi z ozirom na dane gospodarske in politične razmere. Tega seveda pri nas nismo imeli in zato se je naš načelen boj sukal le okoli političnih oseb, ki so se slučajno znale v delavskem gibanju, ali v tem gibanju nikdar niso pomenile ničesar. Tako pri nas ni šlo zato, ali je potrebna razredno borbena organizacija proletariata proti buržoaziji, in proti kapitalizmu, ne pri nas, je šlo zato, ali ima prav Gustinčič, Lešček ali Jaka Žorja, ali pa ima prav A. Kristan. Boj se je sukal predvsem zato, ali je treba priznanja socialistov, da so re-

publikanci, ali ne. Ali je prav, da ima delavstvo svoje gospodarske organizacije in ali je prav, če delavstvo nalaga svoj prihranjen denar v svojih družtvih in da s svojim denarjem po svoje gospodari, ali pa da ga odira tudi v tem pogledu privatni podjetnik, privatni trgovec. — Vse to pa je bilo osredotočeno okoli pritrjevanj, ali je Gustinčič najbolj pameten ali ni.

Jasno je, da tak boj ni napravil delavstvu prav ničesar koristnega. Je pač vedno tako, da kjer se pripravljajo za prazen nič, ali pa za malenkosti, da je vedno, ne moreš pričakovati pozitivnih rezultatov. Tako tudi mi nismo dobili uspehov iz razčiščenja naših razrednih pojmov. Ljudje se še sami, ako se res interesirajo, spoznajo in že sami vedo, kaj je prav in kaj ni prav.

Ignoranca delavnega ljudstva v Sloveniji je zelo velika. Vse drži še ta inkvizitorski klerikalizem in verski vpliv v svojih pogubonosnih rokah. Ali boj proti ignoranci delavskih mas je silno težak, ker se prej nismo izven teh vrst, kjer ima tudi delavska ignoranca svoj veliki delež. Zato ni prav nič čudno, ako smo se v tem pogledu prav malo izobražili in ako smo tako malo storili proti nevednosti delavstva. Naša borba se dolej ni pečala s tem problemom, sami smo se delali nevedne s tem, da smo se med seboj razbijali, ali je bolj oportuno, da smo pri drugi oziroma, da gremo v III. Internacionalno. Ljudstvo pa, ki še sploh nikdar ni bilo poučeno o socializmu, pa je prešlo v meščanski tabor in pod klerikalni vpliv.

To je sad našega desetletnega razdiranja. Zato pa je naša naloga sedaj toliko bolj težavna. Ali čas, ki je naš, prihaja. Ne bomo več vodili borbe za prazen nič. Borili se bomo proti ignoranci delavnega ljudstva in po časi, a za to solidneje gradili trdnjave socializma v Sloveniji.

Smrtina kosa. V Ljubljani je umrlj v pokopjen predmetni učitelj Srednje teh. šole Iv. Bernot.

Smrt v valovih Savinje. Manjša samomorov pričenja razenati tudi v Celju. Pred nekaj dnevi se je ustreli 15 letni dijak, dne 3. aprila se je neka žena hotela obesiti, a je bila še pravčasno rešena, 4. aprila pa je poiskal smrt v valovih Savinje krojaški pomočnik Franc Erjavč, 52 let star, rojen v Solčavi v Gornji Savinjski dolini. Dopolodne okrog 10. ure so opazili dečki, ki so se vračali iz parka čez Pallosovo brv, da leži pri drugi polji v vodi odraslen moški. Javili so takoj policiji, ki je avizirala gasilce. Ti so z drogi potegnili utopjenca na suho. V utopjenca so spoznali Erjavca, ki je bil zaposlen do zadnjega aprila pri krojaškem mojstru M. Zabukovski. Bil je dober in priden delavec, tih a tudi nervozen. Često je bolehal. Koncem meseca je sam pustil službo. Dasi ni bil pijanec, je zadnje tri dni popiljal po raznih gostilnah. Poslednjič so videli Erjavca v Golzini restavraciji. V pijanosti in duševni razdvojenosti se je ponoči menda pri moškem kopalnici podal v vodo in se utopil. Voda ga je zanesla do mostiča, kjer je obvisel na polji. Znakov kakega nasilja ni bilo nobenih, le na levi strani čela je imel kožo prebito, kar pa je najbrž posledica udara ob steno.

Smrtina kosa v Trbovljah. Umrlj so: Jerica Dolničarjeva, hči gostilničarja, 8 mesecev; Peter Lautar-Tolar, upokojenec, 69 let; Pavla Kerštorpa, posestnica, 28 let; Dragotin Kapa, sin šoleničarja, 18 mesecev; Ljudmila Čaterjeva, hči rudarja, 21 let; Anton Vidmajer, gostilničar, 59 let; Marija Kostevčeva, žena skladiščnika, 37 let; Albin Hribar, sin delavca, 14 dni.

Umrlj je A. Ivo Kopač v Ljubljani v soboto dne 31. marca 1928. — Pokopala ga je huda pljučna bolezen. Blag mu spomin!

IZ PRIMORJA

Visoka starost. Blizu Izole v Istrije umrla Antonija Pavlič, stara 107 let. Bolna ni bila nikdar.

Dogodki v Idriškem. Mussolinijeve glave v Idriškem so pomazali kobarški fašisti. Slovenske napise odpravljajo. Domačini so se protivili, dokler so mogli. V Kobaridu so fašisti nekoč pomazali vse slovenske napise. Na Idriško imajo piko že dolgo časa. Po noči na praznik sv. Jožefa so naslikali ob glavni cesti na hise kakih 20 Mussolinijevih glav. Drugo jutro so jih zagledali vaščani in se začudili, kako so vse pomazane s krvavim blatom. Hitro so pridreli orožniki in milicari, ki so pričeli domačine zmerjati, loviti in pretepali. Potem pa so odpeljali sedem fantov in trije so bili v Gorici obsojeni na težko kazen za to, ker so kobarški fašisti v Idriškem naslikali in pomazali Mussolinijeve glave! Državni pravdnik se je surovo obzregoril ob Slovence in napovedal nova nasilstva: "Z zapori in kaznimi jih moramo ustraševati in jih potlačiti." Po idriških dogodkih so bili kobarški trgovci in obrtniki pozvani, da takoj odstranijo slovenske napise, ako se hočejo izogniti takšnim posledicam. Napisi so izginiti.

V Gorici se je povedom Turatičevega obiska pokazalo, da stoji goriški fašizem na precej šibkih nogah. Udeležba na zborovanju ni bila zadostna in povorka je bila klavarna. Otroke so gonili po ulicah sredi naliva, da jih je drugi dan polno zbolelo. Turati je bil očitno nejevoljen. Peljali so ga tudi v Solkan. Z balkona neke hiše je hotel govoriti pa ni bilo ljudi. Samo otroci so zijali v njega. Goriški Lahi čutijski trdi fašistični jarem, v kateri jih vlečejo tako kakor drugorodce. Zato pa se niso odvažali pozivom fašista, da si so bili še zelo ostri. Z dežele so hoteli priznati mnogo ljudi pa jih je bilo bore malo. Ljudje so po vrsti izjavljali, da imajo doma nujno delo in da ne morejo izgubljati časa z izletom v Gorico. Od 40 Slovencev, sprejetih v fašistično stranko, so bili večinoma srednješolski dijaki, ki se pritisku ne morejo upreti.

Zdravstveno obznanje. Rente in bilje se združita v eno občno z imenom Rente (Ranziano). Občine Dornberg, Prvačina in Vojgrako se združijo v eno občno z imenom Dornberg. Prvačina se je borila za to, da bi ostalo njeno ime na čelu združenih občin, toda Montespino se glasi bolj italijansko kakor pa Prebčina in tako so zmagali Dornberganci.

Roparski napad. Zidarski podjetnik Fran Tutar je bil napaden na cesti med Sv. Lucijo in Sentivškovo goro. Dva mlada človeka sta pritekla za njim in zahtevala od njega denar. Dal ji je 300 lir. Napadalca sta zbežala. Orožniki so aretirali dva domačina, ki pa tajita napad.

Zadovoljni, da so jim znižali plače. Inspektor sindikalne cone v Trzinu Formisano je poslal generalnemu tajniku deželnih sindikatov Malchioriju brzojavno poročilo, da so kovinski delavci v Trzinu z disciplino sprejeli na znanje 5 odst. znižanje svojih plač po rimskem sklepu. Kompetentne oblasti vspodbujajo, da naj nadaljujejo borbo proti draginji, to je, če treba, še lahko znižajo delavske plače! Ni treba dnožati, da je fašistična brzojavka grda potvora delavčevega mnenja o znižani plači. Zadržne čase se je trgalo tržiliškim delavcem pri plači skoro teden za tednom, tako da trije danes veliko pomanjkanje.

V Materiji v Istri je dal tamonjni podestat sklicati vse starše ter jih je začel zmerjati s praseci, ker nečesto vpisati svojih otrok med balile ter je grozil vsakemu začasnno le z globo 50 lir, kdor ne bo vpisal svojih otrok, za pozneje pa si pridržuje hujše kazni.

Krvavi politični boji na Japonskem.

Tokio, 18. apr. — Krvavi spopadi med političnimi frakcijami so večer izbruhnili v Oaki. Trije možki so bili ubiti.

Konvencija socialistične stranke v New Yorku

(Izvirno Prosveta.)

New York, N. Y., 15. aprila. — Banket socialistične stranke, ki se je vršil nocoj (nedelja) in s katerega sem se ravno vrnil, znači definitivno prenehanje socialističnega gibanja v Ameriki, kakor tudi konvencija stranke kot take. Ne radi servirane večerje (katera je bila dokaj borbena, posebno še, ako se vpošteva, da je stala \$2 za osebo), marveč radi naravnost presenetljivega navdušenja 1200 oseb navzočih na banketu.

Človek stmi, ko vidi, kako se odpirajo človeška arpa in izražajo svoje globoko prepričanje in voljo pomoči in delati za ideal, katerega je človeku najvišja. Moral bi biti iz kamna, ako bi se temu človeškemu izražanju ne pridružil; ako ne drugače, pa v duhu.

Naj mi študenti oprostijo, ker zgornje bi se mogoče ne moglo smatrati za poročilo o konvenciji. Ali prepričan sem, da bi v alicnem slučaju — sleherni izrazil svoje čustvo prvo in šele pozneje prišel na "story".

In "story" za danes je sledeča: Za časa ene ali druge konvencije je v navadi, da se jo praznuje tudi s banketom. In tako so tudi ob tej priliki hewyorkski sodrugi aranzirali banket, katerega se je udeležilo prej omenjeno število sodrugov in simpatizirajev. Kakor je bil banket slab po kvaliteti (jestvine namreč), je bil pa dober po udeležbi. Glavni namen tega banketa je bil finančni: kako stranki gospodarsko opomoči. Ko je predsednik banketa pozval Morris Hillquita, da napravi kratek govor (pred njim sta govorila James Maurer in Norman Thomas — ki bosta jutri ob treh popoldne nominirana), je Hillquit vprašal navzoče, ali naj napravi navadni govor ali pa kolekto, je po dvorani zagrmelo: "Kolekto!" Ko je razložil situacijo stranke, in povdaril dolžnost navzočih, da ji finančno pomagajo, in obenem izrekel upanje, da bo kolekta znašala \$10.000, so se navzoči odzvali na njegov apel z neverjetnim navdušenjem in požrtvovanjem. Sodrugi in zastopniki raznih organizacij so dajali, se čudili in delali ovacije. Teza prizora ne bo pozabil nikdo izmed navzočih: Dolžnost me je vezala, da sem zapustil banket pred zaključkom in predno je predsednik naznačil skupno vstopno prispevkov. Vseeno, kolekta je presegla vsoto \$10.000, mogoče precej več. Lepa vsota ta, ki bo omogočila, da bo šla stranka lahko takoj na delo a kampanjo. Ako bi bilo še deset takih kolektov v bližnji bodočnosti, bi bila kampanja soc. stranke pravi teror za obe stari, reakcionarni in do kosti korumpirani kapitalistični stranki, in ameriško delavstvo bi se enkrat izvedelo, da je delavstvo, Upati je, da bo doseženo oboje.

Konvencija je zborovala tudi dopoldne (v nedeljo) in popoldne so pa newyorkski sodrugi razkazali delegatom to ogromno mesto. Delegacija si je tudi ogledala 2 milijon dolarke zadružne apartamente (stanovanja), ki jih je in jih gradi Amalgamated Clothing Workers organizacija za svoje člane. Je to nekaj velikanskega, nekaj, kar človeka oživi, ko si ogleduje. Ali o tem bo treba pisati v posebnem članku.

Voi ljudje bodo kapitalisti, prvi Coolidge

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je v ponedeljek zvečer govoril na konvenciji "Hčera ameriške revolucije." Govoril je o "revoluciji, politični svobodi, kapitalizmu, komunizmu, privatni lastnini in svetosti privatnega businessa. Rekel je, da Amerika stoji "visoko nad komunizmom, kajti naš princip je, da je vsak človek po naruri kapitalist, in naš cilj je, da so vsi Američani kapitalisti." Dalje je rekel, da Amerika bo svobodna toliko časa, dokler se ne bo vlada vtkala v privatni business svobodnih Američanov!

Zarota trusta javnih naprav razkrita

Trust se je posluževal šol, časopisov in drugih sredstev v agitaciji, da ne bi prišle javne naprave pod ljudsko kontrolo.

Washington, D. C. — Kakšnih sredstev se je posluževal trust javnih naprav potom svojih agentov, ki jih je imel razpredene po vsej deželi — v javnih šolah, kolegijskih, univerzah, krog časopisov itd. — da zastrupi ljudsko mnenje proti javnemu lastništvu, je bilo razkrito po pričah, ki so 12. in 13. aprila nastopile pred zvezno obrtno komisijo, ki je preiskavala propagando pod direkcijsko senata.

Komisiji je bilo predloženo na stotine dokumentov, iz katerih je bilo vidno, kako tesne zveze so obstajale med učiliški predsedniki in profesorji ter Illinoiskim komitejem, ki je izdajal informacije glede javnih naprav. Med njimi je bila zveza, ki je določala smernice, kako nastopati, kadar je prišlo na površje vprašanje glede javno-potrebnostnih naprav. Enaka zveza je obstajala z velikim številom časopisov in urednikov. Illinoiski komitej je dobival navodila od Sam Insulla in njegovih agentov.

"Razpitate vsako osebo, ki nastopa proti privatnemu lastništvu za boljševika", je bilo navodilo, ki ga je Insullaova organizacija dala časopisom. V ta namen je imel Insullov informativni biro na svoji listi nad tri tisoč govornikov in urednikov na svoji strani, da so dvignili krik o boljševizmu in rdeči nevarnosti, kadar je kdo svetoval ali zahteval, da naj bi prišle javne naprave pod ljudsko kontrolo. Komitej je imel na svoji listi seznamovanih nad tisočdeset organizacij, ki so propagirale "prekuljske ideje" v Združenih državah, v eni ali drugi obliki.

Kako globoka je bila propaganda v učiliščih dokazuje pismo, ki ga je pisal William Raymond, dekan na državnem kolegiju v Iowi, predsedniku Insullovega komiteja, da bo poslal vse učne knjige glede javnih naprav v pregled komiteja, da jih ta potrdi in črta vsak spila, ki bi zagovarjal ljudsko kontrolo javnih naprav. Raymond je priporočal visok davek na vse naprave, ki so pod mestno kontrolo, da se jih na ta način uniči. Med ljubljence Illinoiskega komiteja so bili prišteti dekan trgovske šole na Northwestern univerzi A. B. Hellman, profesor Rogers iz ohijske državne univerze, profesor Splawn iz tekaške univerze in mnogo drugih.

Vai razredi od sedmega naprej v javnih šolah so dobivali letake in druge tiskane propagande, v kateri se je pobujala ljudska in mestna kontrola javno-potrebnostnih naprav.

"PATRIOTICNA" ORGANIZACIJA IZKLJUČUJE ČLANE.

Predsednica se jezi na plantelja.

Washington, D. C. — Organizacija "Hčera ameriške revolucije", ki zboruje te dni v tem mestu, je podzvela akcijo, da so izključili vsi člani, katerim so dokazali, da so izdali javnosti imena liberalnih oseb, katere je imela organizacija na svoji črni listi. Vai ti so zaznamovani kot nelojalni, ki dajejo potuho delavskim agitatorjem, o katerih je znano, da so prežeti s pacifističnimi idejami. Člani, ki bodo spoznani krivim, bodo izključeni.

A. J. Bronson, predsednica organizacije, se posebno jezi, ker je Allen White, urednik in pisatelj, podal javnosti izjavo, v kateri pravi, da organizacija pod plaščem patriotizma nastopa proti osebam, ki so znani nasprotniki klanovstva. Njih imena so na črni listi organizacije in poročnikom je prepovedano, podajati jih kot govorilke na njihove prireditve.

ZDRAVSTVO

Pofudna beseda o higijeni in skrbi za zdravje.

MAZASTVO IN MEDICINA.

Čuden pojav našega časa je, da se mazastvo kljub vsem napredkom na medicinskem polju, kljub prosveti vedno bolj razširja. Se nikdar v zgodovini človeštva zdravstvo ni imelo takih uspehov kot v zadnjih desetletjih! Nikdar se še niso zdravniki tako temeljito izobraževali, nikdar še niso imeli toliko pripomočkov, nikdar se še ni tehnika postavila tako v službo medicinske znanosti kot danes.

In kljub temu se povečava akoro vsako leto število neizobrazjenih mazačev! Kako si moramo ta pojav razlagati? Ne moremo se zmočati, da so na temu deloma krivi zdravniki sami; bolnik je postal za današnjega zdravnika preveč objekt. Saj ne zadržuje, da se a tisočimi pripomočki utrdi diagnoza, da se teletni soki analizirajo in prenešajo na kemične formule! Saj organizem bolnika ni samo materija; gre zato, da sodeluje pri zdravljenju drugi važni faktor: duša! Ravno točko modernih zdravnikov čisto zanemarljajo, in tu se počne delovanje mazačev. On razume, vzbudi vero pacienta; s tem je že skoraj vse opuščaj. Kajti cela vrsta obolenj, ki so neryoznega izvora, se s pomočjo psihičnega vpliva zboljajo, četudi samo trenutno. Kvalitetni bolnik pa pripoveduje svojim znanem in sorodnikom o "zdravljenju," dogodek se pripoveduje okoli in še je postal mazač slaven mož, ki se komaj ubrani bolnikov. K temu pride še gospodarska kriza, nekako mistično razpoloženje širih krogov, podcenjevanje znanstvene izobrazbe in sistematično hujkanje proti medicini.

Če zamorejo mazači pri življenjskih obolenjih včasih doseči kak uspehe, se mora pa na drugi strani vprašati: kako pa je v zdravljenjem organskih napak po lajku? To so velike nevarnosti mazaštva za narodno zdravje! Kajti lajki ni v stanu n. pr. pravilno spoznati vnetje slepiča, ki se pri pravočasni operaciji skoro vedno ozdravi, če se zavleče, pa pomeni življenjsko nevarnost. Ravnotako ne more mazač spoznati ne raka, ne jetike itd. To dejstvo je uprlo stilo že marsikatero življenje. Mazač ima, da vzamemo samo en primer, niti pojma o čistoči rok in instrumentov; drugače ne bi bilo mogoče, da se pri hišnih preiskavah pri navzočih čisto najde instrumente v neverjetnem stanju. Na istem nivoju, kakor celo delovanje teh "dobrotnikov" so tudi zdravila, katere oddajajo. Stvari, ki so brez vsake vrednosti, brez zdravilnega učinka, ki kvečjemu kot vera pomagajo, se prodajajo za drag denar in se tako dobra vera prebivalstva izkorišča na najnevarnejši način. Tudi za laa niso boljše mazaški izdelki, ki z velikansko reklamo preplavijo ves svet. S sejmako reklamo se pojavljajo že davno znana zdravila pod novimi, blestecimi imeni. In vse te izdelke preplača publika 10krat! Kdaj bo postal narod tudi v tem oziru pameten in se bo otresele teh parasitov?

Ali bo razumel, da gre, če je bolan, k zdravniku, in da, če se rabi zdravila, ne kupuje dvomljivih zdravil, temveč ona, katere izdeluje na zdravstveni podlagi zgrajena kemična farmaceutika veleindustrija?

— "Zdravje."

O zdravilskih rastlinah je predaval prof. Wasicky v druvtvu za ljudsko zdravje na Dunaju. Opisal je različne zdravilne metode in zdravilna sredstva, fizikalne in psihične metode, dijeto; poudarjal je, da igra tudi pri uporabi zdravil ljudska duša (psihia) vlogo. V najstarejših časih so uporabljali skoraj samo zdravila iz živalskega in rastlinskega; šele zelo pozno so izrinili ta zdravila izdelki kemičnih tovarov, a sedaj so zopet bolj in bolj uveljavljajo. Nova izdaja nemške zdravilske knjige — Deutsches Arzneibuch — navaja n. pr. med 604 zdravilnih sredstev 395 sredstev iz rastlinstva. Profesor Wasicky je

nato posamezna sredstva razdelil in jih analiziral. Govoril je o njih gojenju in nabiranju ter je opozarjal na narodnogospodarsko korist, če si napravljamo zdravila sami doma, namesto da jih uvažamo iz inozemstva. Govoril je proti napačnemu mnenju, da so umetno kultivirane zdravilne rastline manj učinkovite kot divje rastoče; to je le tedaj, če gojitev rastlin ni umna.

RAZNO

Stanovanjske razmere in umrljivosti. Leta 1922 je štela Francija 39.200.000 prebivalcev, Anglija 38.400.000. Na Francoskem se je rodilo 782.000 otrok, na Angleškem 758.000; umrlo je pa na Francoskem 667.000 oseb, na Angleškem 445.000; preveč rojstev je znašal torej na Francoskem samo 95.000, na Angleškem pa 313.000. Varok toliko večje umrljivosti na Francoskem je ta, da je tam v velikih mestih Pariz, Marseille, Lyon itd. vse polno najemniških posolpaj z vsemi njih vplivi demoralizacije in oskudovanja zdravja. Zato je tudi umrljivost na tuberkulozi na Francoskem največja v Evropi, rasen v Rusiji. Angleški delavci itd. pa stanujejo po večini zunaj mest, v e-nodružinskih hišah. Že v šoli jih navajajo na higiensko kulturo telesa itd.

Milon iz Krotona je nesel bika po cirkus okrog, ga nato spekel in pojedel. Njegova slava je prišla do nas in v šoli so nam ga s planjem in pripovedovanjem navajali kpt vzgled grških atletov.

Grško govedo je buša, torej za krepkega človeka ni preteško. Milonovo bikovsko pojedino pa pri grški gobedavosti lahko smatramo za pesniško pretravnanje.

Če pa je oboje resnično, je Milonova moč še manj vredna: nesel je samo toliko, kolikor je natenkrat pojedel. Pri nas vsak dan vidimo otroke, ki prinese pol ure in delj celo toliko, kolikor sne njih oče, pa se jim ne čudimo.

Sicer to o Milonu ni nič hudega, vendar pa je ta primer treba omeniti, ker bi kdo prav tako lahko zapisal, da je bil Mussolini najboljši organizator, ne bi pa pomislil, da je ob istem času tivoelo nebroj pastirjev, ki so krotili po tisoč in več živine, ki je vobče še bolj neumna od povprečnega Laha.

Nasprava o naših podpornih organizacijah v prvotni štiviki "Proletarca"

Še nobenkrat ni bilo v nobenem posameznem slovenskem ameriškem listu toliko člankov o problemih slovenskih podpornih enotah in zvezah, kot jih bo v prvotni štiviki "Proletarca," katere izide 25. aprila. Naj navedemo glavne:

Vincenc Cankar, predsednik N. N. P. 37. "Naše in tuje podpne organizacije."

Frank Somrak, predsednik SSPZ. "Trife izohodi naših podpornih organizacij."

John Lenko, tajnik JFZ Slaga. "Praktična in nepraktična razpodelba asamentov."

Wm. Rus, tajnik SSPZ. "Ali bi združevanje res pomenilo rešitev naših SLOVENSKEH podpornih organizacij?"

Frank Aleš. "Kaj je praktično, varno in ohranljivo nalaganje imovine naših podpornih organizacij?"

"Kakšno bo prihodnost slovenskih podpornih enot in zvez?" je članek, ki ga je poslal Peter Bernik.

Razna teh bo prvotna štivika vsebovala mnogo drugih člankov, trije, pomeni in ilustracije. Imen prej navedenih bodo v nji zastopani sledeči vodniki: Ivan Mulek, Jola Zavarink, F. S. Tanehar, Anton Slaba, Louis Beniger, Anton Gorden, Frank Novak, Katka Zepandic, J. Z. Kosma Telehan, Anton Sabec, Nace Zlemberger, Jole Mentony, Dr. Frank J. Kurn itd. Is starega kraja bodo zastopani v nji: Tone Selihor, Ivan Vuk, Anton Kristan, Culhorah, Mile Klupič, Mirko Kandič, Franjo Aleš, Historicus, Verus, Abba Čebelar in več drugih.

Prvotna štivika štane samo 25c izvod. Politike naročilo pošljite, ker ga moramo prejeti najpozneje do 24. aprila zvečer. Politike lahko pošlne znane, v gostinici ali kakor le vam priročnoje. Navodilo:

PROLETARCE.
3639 W. 24th St., Chicago, Ill.

